



Universitätsbibliothek Paderborn

**ELEGIA ET DEPLO-||randi hujus seculi querela,||
REVEREN=||DISSIMO ET IL-||LUSTRISSIMO PRIN-||CIPI AC
DOMINO, DOMINO || JOHANNI GUILIELMO, JULIÆ,|| Cliviæ
& Bergiæ Duci ... ||**

**Grest, Wessel de
Lemgo, [ca. 1584]**

Reverendissimo, Illustrissimoque Principi Ac Domino, Domino Iohanni
Guilielmo, Iuliacensium, Clivorum & Montensium Duci, Comiti Marchiæ ac
Ravenßburgi, Domino in Ravenstein: Nec non Administratori ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-34817

R E V E R E N D I S S I .
MO, ILLUSTRISSIMOQUE
PRINCIPI AC DOMINO, DOMINO IO-
hanni Guilielmo, Iuliacensum, Clivorum & Mon-
tensum Duci, Comiti Marchiae ac Rayenßburgi,
Domino in Ravenstein: Nec non Administra-
tori MONASTERIENSIS optimo,
Principi & Mecœnati suo
clementissimo.

Montium

U O T I E S C U N Q U E
memoriam ad præteriti, au-
rei nimirum seculi, cogitatio-
nem excito: & contrâ miser-
rimam afflictissimorum ho-
rum temporum imaginem,
rerum q̄ omnium calamitosissimum statum
penitus contemplor, re ipsa comperio, inde us
que ab exordio mundi non fuisse deteriora
secula, quām sunt hæc, in quibus nos tanquam
in mari nimbosis ventis agitato miserrime
nunc huc, nunc isthuc fluctuamus. An non
Sibillino folio verius est, his extremis diebus
omnium malorum ubique gentium eam esse
magnitudinem, ut nihil pené illis accedere

A 2 posse

E P I S T O L A

posse videatur? Eō (proh dolor) res rediit, ut nihil tantam præ se ferat sanctimoniam, quo d homines cunctorum scelerum, libidinumq; ue maculis notissimi violare non ausint: è diverso nullum peccatum tam horrendū, aut tanta cum turpitudine coniunctū, quo se non ultrō polluant, fraterna interim charitate sic refrescente, ut ne tenuis quidem scintillula ejus usquam appareat, mundus hic tot, tantisq; inauditis flagitiis refertus & oppressus ruinam minitetur. Nunc verē apparet, quod Euripides in Oreste scriptum reliquit: Nulla est calamitas tanta, cujus intolerabile onus natura humana non cogatur ferre. Nónne undique magno maximorum periculorum agmine septi, cinctiq; sumus? & de nostro capite comitia aguntur? Quid de scholis exspectandum est periculi? Eò res tandem processura est miseriæ, calamitatis & perniciei, ut Ecclesiæ & Scholæ, propter Martis injuriam desertæ jaceant, pastores cum ovibus, & præceptores cum discipulis perniciosé Reipub. dissipentur.

Quia de re cùm mecum cogitationem suscipio, non possum non miseræ & luctuosæ hujus tempestatis acerbissimas ærumnas magnoperé

DEDICATORIA.

gnopere deplorare. Sed quis est, qui pro turbulentissimi temporis atrocitate deslere tantas calamitates queat? Si Heraclitus Philosophus in hac languida mundi senecta vitam traheret, omniaq; sic perculsa & prostrata jacere contemplaretur, nullum lugendi finem facheret. Etenim quām miserabili in statu versemur, cæteris cladibus innumeris omissis, vel ex eo, quod Christiani semetipsos intestinis dissensionibus, ac bellis teterrimis: immo etiam plus quām civilib. ita mutuo affligunt, ut omnem humanitatem penitus exuisse, atque feris animantibus immaniores esse conspiciantur, satis est perspicuum: cūm nihilominus à crudelissimis Christianæ fidei hostibus cælum terræ miscentibus, nec non regnis eorundem ferro, flammaq; exitum minantibus, tot millia maiorum & calamitatum genera nostris cervicib. impendere, ut in illorum enumeratione difficilis sit exitum, quām principium invenire, vel cæco appareat? Quis est adeo hospes in his regionibus, cujus aures adeo peregrinentur, ad quem horrendi ac quotidiani rumores, qui de Turca vastatrice belua per universum terrarum orbem sparguntur, non pervenerint?

A 3 Quis

Vide in Adag. 55
Schem. 555
Vide Alciati. p. 64. m. 4
Ex. 11
plus solito humanae
vires dñe. exinde
vix.
Hercules frater plus
illa molis.

Hercules. In alio
ges. 8.
Ex. in Larenus
mit. min. f. 1. p.
Ex. Min. Gladi. l. 1.
longior
Ex. in. 1. v. 1. v. 1.
Ex. 1. v. 1. v. 1.

EPISTOLA

Quis non fama atq; auditione accepit, quām
inclementer, inaudita, & plus quām diabolica
cruelitate, detestabiliq; immanitate s̄eviat?
qua infatiabili sua immanitate hac civilium
motuum occasione usus, post tot pulcherrima
opulentissimaq; regna, & præcipua quæq; or-
bis Christiani propugnacula (quæ ut singula-
tim recensere epistolæ brevitas non patitur:
sic quoq; sine summo dolore, gemitu, ac lachry-
mis, vix, & ne vix quidem narrare possem) à
corpo ejusdem Reipub. non absq; maximo
detrimento avulsa, totam Europam spe & a-
varitia devoravit. Quod etiam conquestus Sa-
binus olim ita canens:

*Qui prope cuncta suis cū regna subegerit armis,
Posse suo sperat me quoque Marte capi.*

Nec quisquam potest esse tam rationis &
mentis inops, qui non intelligat, nisi guber-
nacula Romani imperii tractantes, periclitant-
ibus per immanissimum, & summoperé for-
midabilem hostem Christianis, in ipsius con-
finiis primo quoq; tempore suppetias ferant:
illisq; viri fortissimi, strenuissimi, & rei milita-
ris peritissimi in auxilium mittantur: quanta
instet intemperies, quantaque malorum Ilias
humeris

DEDICATORIA.

humoris nostris immineat. Nemo est qui ne-
sciat, nos in extremum discrimen horum di-
tionibus expugnatis lapsuros esse. Adhæc,
quam calamitatem Russiæ Monarcha (cujus
sævitia tanta est, ut nemo sit, qui eam non ocu-
lis fugiat, auribus respuat, & recordatione ipsa
perhorrefcat) filiæ Sion struxerit; & quas Tra-
gœdias in Livonia excitaverit; quis, oro, est
tam ignarus rerum, tam rudit in Repub. no-
stra, tam nihil unquam nec de sua, nec de com-
muni salute cogitans, cui vel mica sani sit ce-
rebri, qui non persentiscat? ut interim barba-
ricam rabiem Tartarorum silentii velariis in-
volvam. Veruntamen, si rem ad Critolai li-
bram expenderimus, Deus Opt. Max. in his
difficilimis bellorum civilium fluctib: ob sum-
mam populi sui perversitatem, & immensa sce-
lera meritas effusus in iras, ut poeticè dicitur,
justitiæ flagella in eum immittit: ut tandem
aliquando hisce castigationibus, ærumnis &
miseriis ad meliorem mentem redeat (si qui-
dem Turcicam, Moscoviticam & Tartaricam
tyrannidem horribilis idolomaniæ, reliquo-
rumq; peccatorum Europæ vindicem esse cer-
to constat) atq; molitionib. intestinis sopitis,
adversus

EPISTOLA

adversus barbaros, & à fide orthodoxa alienos
belli tumultus deflectat. Quamobrem atten-
tem adhuc Christianos armis domesticis sese
mutuo confidentes durissima, ignominiosa,
ac perpetua servitute à Christi persecutoribus
acerrimis magno cum dolore, & commisera-
tione videamus, ex responso, quod Tyresium
Scipioni Africano dedisse legimus, ratio est in
promptu, qui Scipio Africanus, quem Nu-
mantinos sæpe victores jam fregisset, obfessos-
que tandem oppugnâset : Tyresium Im-
peratorem Celticum rogavit, qua de caussa
Numantia, aut prius invicta, aut post eversa
fuissest? Respondit Tyresius : Concordia vi-
ctoriam, discordia exitium præbuit. Non A-
pollinis magis verum, atq; hoc responsum esse
sera nimium, multarumq; Christi fidelium my-
riadum exitiosa observatione ac quotidiana
experientia satis superq; docemur, & res ipsa
loquitur, Unde recte quondam monuit Sabi-
nus Cæsarem:

*Ac prius externos, quam progrediariis in hostes,
Certa tibi pax est constituenda domi.*

Quinimo idem Christianis principibus,
quod Cybindo cum Aquila, accidit, quemad-
modum

Codinus
Videlicet *Paulini fol 772*
Et autem Codinus nocturnis accipiter

Sabinius fol 278

Mutua discordia peribant p[ro]m[er]it
Arco et alitu[m] pinguis ducibus et[em]
Videlicet ambo[rum] p[ro]m[er]is contumelie Nisus
Angustus ac rostro dilatatus e[st]

DEDICATORIA.

modum Aristoteles memorix, posteritati-
que prodidit. Cybindus (inquit) avis bel-
lum internecinum gerit cum Aquila, adeo ut
cohærentes s̄ penumero prendantur. Ita sit
aliquoties, ut dum mutuum inter se odiū per-
tinaciter exercent principes, utriq; subvertan-
tur, tertio quopiam invadente. Itaque ne lon-
gius abiisse puter, tristissimo hujus nostræ tem-
pestatis statui omnis Idæa mali adest; & velut
in navi fordes, ac quicquid superflui squaloris
collectum est, in fundo subsidit: Ita in hanc
postremam delirantis, fatiscientisq; mundi se-
nectam, quicquid usq; fuit mali & infortunii,
cumulate redundavit, cunctaq; in profundum
ultimarum miseriārum adeo abjecta sunt, ne
ulla spes refulgeat, posse aliquando contingere,
ut miseranda hæc rerum omnium facies &
imago in pristinum habitum redigatur.

His igitur aliisq; quas brevitatis ergo (ne
epistolæ dedicatoriæ loco historiam ordiri vi-
dear) sicco pede prætero, causis accensus: pre-
cib. etiam amicorum induetus, immo impulsu
quorundam condiscipulorum & familiarium,
quibus hæc scribendi alea olim feliciter cessit,
pro ingeniali (quod sané perexiguum in me

B esse

EPISTOLA

esse non eo inficias) mei modulo, concredito-
que talentulo dexteram calamo accommoda-
vi: & hoc lamentabile, nec non tenui filo de-
ductum carmen composui. Quanquam au-
tem, cū meo me pede, propriæ imbecillita-
tis conscientia deterritus, metiar: & tam arduo
negotio me non sufficere sentiam; propterq;
calumniantium Momorum iniquitatem lon-
gē tutius sit, se intra suam pelliculam contine-
re, sibiq; & Musis canere: tamen honestæ vo-
luntati eorum aliqua ex parte gratificari, quām
temerē refragari malui, cogitans illum, qui præ
claris in rebus suam industriam exercet, licet
non omnia ei pro voto, & ex animi sententia
succedant, & id, quod velit, minus assequa-
tur; tamen si nihil aliud, saltem egregiæ & præ-
stantis voluntatis mercedem ferre debere.
Quicquid hujus est, in luctu maximo, non
solum propter malitiosorum hujus ultimi se-
culi, perversorumque hominum corruptissi-
mos mores: sed etiam propter turbas nunc,
eheu, passim in vicinia nostra excitatas, præ-
donibus pro libidine ubique tumultuantibus,
in doloribus istis summis edere volui. Multos
contristat afflcta vicinitas, ut monet ille:

Nam

DEDICATORIA.

Nam tua res agitur paries cū proximus ardet.

Hic cruciatus, hæc tristitia omnium maledicorum calumnias, ut à calumniando desistant, sedare debet. In hac tanta animi perturbatione nemini mirum videbitur, versiculos in cultos, & malè natos esse. Nihil enim Musis, Apollinique odiosum magis, quām pectoris turbati mœstitia, nihil præterea gratius ipsis est, quām vitam jucundam vivere. Nam canere Pegasides, non gemere, neque singultire consueverunt: quo se Naso excusat, cūm queritur in hunc modum:

Carmina proveniunt animo deducta sereno:

Nubila sunt subitis tempora nostra malis.

Quocirca dispicieni mihi, multumque & diu quærenti, quem potissimum hujusmodi fœturæ & lucubratiunculæ meæ patronum, ac defensorem deligendum constituerem: Tuarum (Reverendissime & Illustriss. Princeps) virtutum decus, & singulare ornamentum, in hoc tristissimo casu & mihi consolatiōni fore, & sibiipſi primas dedicationis partes suo quodam jure vendicare vīsum fuit. Quum

B 2 enim

EPISTOLA

enim peregrini, & exteri multi, non modo
heroicarum (in primis vero pietatis) virtutum
cum summa humanitate, æquitate & libera-
litate in subditos coniunctarum: verum etiam
egregii, & à majoribus, fama super æthera
notis, hereditaria quadam lege Illustriss. Cels.
T. innati amoris erga literas, & literatos, præ-
cipue vero jucundissimum poëeos studium,
memores existant, cur ego quantumvis mini-
mus subditorum clientulus, tuarum laudum
non recorder? Etsi igitur de laudibus tantis
nominis tui, & famæ prorsus nihil scribere,
quam pauca in medium non digna satis pro-
ferre præstiterit (quid enim attinet Solem,
quod ajunt, facibus illustrare velle?) facere
tamen non potui, quin præsens chartaceum
munuscum Illustrissimæ Tuæ Celsitud. de-
mississimè dedicarem. Accipere tua Inlyt.
Celsitud. hanc meam sine ullo alicujus existi-
mentationis lœdendæ proposito conscriptam
Elegiam, qualiscunque fuerit, dexteræ poten-
tissimæ robore, tanquam firmissimo tutissi-
moque Asylo, ab invidorum morsibus tutan-
dam benigniter, & hilari animo, meçp sibi
perpetuò inter commendatissimos commen-
datum

DEDICATORIA.

datum habere dignetur. C H R I S T U M
optimum maximum (qui unicum nostrum
est umbraculum; ne justa ira D E I omnes
omnium ordinum homines absumat) hoc
difficili senescentis mundi curriculo barba-
rum acinacem & peregrinum gladium sacra-
tissimi nominis sui hostium à pusilli gregis
nidulis veræ pietatis cultui mancipatis (ne isti-
usmodi prædonum, & latronum stabula fi-
ant) depellat; ignemque ardente ex Ger-
maniæ parietibus auferat: ac aliquam Eccle-
siam in his V Vestphaliæ partibus sibi clemen-
ter conservet. Vale Princeps multo claris-
sime, & Mecœnas maxime , cum Reveren-
dissimo & Inclyt. Celsitudinis T. Illustris-
simo patre Duce Cliviæ, &c. laudatissimo atq;
optimo sene Principe & Domino nostro
clementissimo, totaque domo J U L I A C A
in pacifica, nec non tranquilla gubernati-
one ad D E I nominis gloriam, patriæ cha-
risimæ, ac totius Germaniæ, universique
Imperii Romani honorem, atque emolu-
mentum quām diutissimè felix & incolmis.

B 3 Datum

Sabrinus fol. 228
primus falato per-
tendens argenteus

EPIST. DEDICAT.

Datum Bilveldiæ, anno à nativitate Christi Jesu 1584. Mense Martio,

Reverendiss. & Illustriß.
Celsi. Tuæ

*ex animo ad-
dictissimus*

Vesselus de Grest.